



Muzeum
Narodowe
we Wrocławiu

**Muzeum Narodowe we Wrocławiu
zaprasza na wystawę**

Wielka czwórka i inni. Ceramiczna rzeźba kameralna w PRL-u

15 października 2024 – 23 lutego 2025
Kuratorka: dr Barbara Banaś

Sęp, marabut, bizon, pawian, liczne psy i koty oraz figurki przedstawiające postaci ludzkie zagospodzą od października w Muzeum Narodowym we Wrocławiu. To kolejna z cyklu wystaw poświęconych powojennemu polskiemu wzornictwu. W sumie pokazanych zostanie blisko 340 figurek porcelanowych zaprojektowanych przez najwybitniejszych polskich designerów. Wystawione obiekty pochodzą z prywatnej kolekcji Tomasza Dziewickiego uzupełnionej o eksponaty ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie i Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

To wystawa poświęcona jednemu z najbardziej interesujących wzorniczych fenomenów przełomu lat 50. i 60. XX w. w Polsce. Zaistniał on dzięki programowi realizowanemu przez Instytut Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie, którego jednym z zadań było przygotowywanie nowych wzorów dla państwowych fabryk porcelany. Projektantom instytutu przyświecała idea reformy polskiego wnętrza mieszkalnego w duchu nowoczesności i wyrugowania – jak to określano – „mieszczańskiej tandety”.

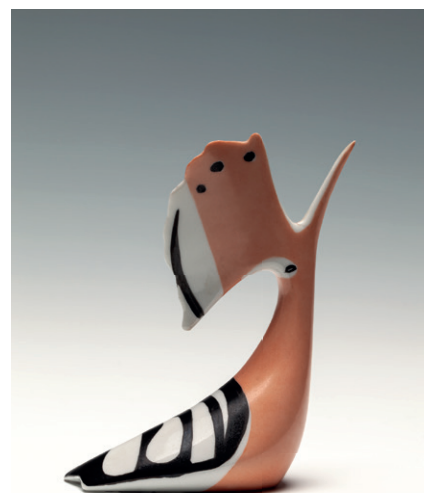
Tytułowa „wielka czwórka” to artyści rzeźbiarze pracujący w Zakładzie Ceramiki i Szkła IWP, zatrudnieni tam u progu 1956 r. do tworzenia nowych wzorów rzeźby kameralnej, by wesprzeć produkcję w państwowych fabrykach porcelany. Zespół organizował Henryk Jędrasiak – absolwent wydziału rzeźby warszawskiej ASP, do którego dołączyli Lubomir Tomaszewski, Hanna Orthwein i Mieczysław Naruszewicz. Postawiono przed nimi zadanie opracowania nowej kolekcji porcelanowych figurek, które byłyby odpowiedzią na współczesne oczekiwania estetyczne, obiektami o randze małych dzieł sztuki dostępnych dla każdego odbiorcy.

W ciągu kilku lat (1956–1965) artyści stworzyli szereg propozycji, które trafiły do produkcji do wszystkich polskich fabryk porcelany, od Ćmielowa po Wałbrzych.

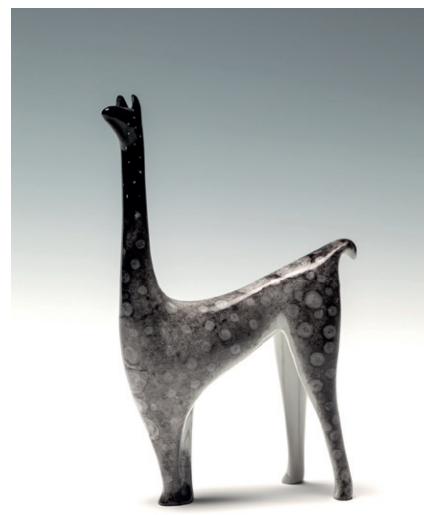
Moda wzbudzona przez projektantów IWP sprawiła, że dyrekcje poszczególnych zakładów oczekiwały, by zatrudnieni w ośrodkach wzorujących plastycy przygotowywali własne wzory. Na wystawie można będzie zobaczyć oprócz dzieł „wielkiej czwórki” także figurki zaprojektowane przez Henryka Barana, Pawła Karaska, Stanisława Olszamskiego, Erykę Trzewik-Drost i Zbigniewę Śliwowską-Wawrzyniak.



Pierwszy bal, proj. Eryka Trzewik-Drost, 1958



Dudek, proj. Mieczysław Naruszewicz, 1958

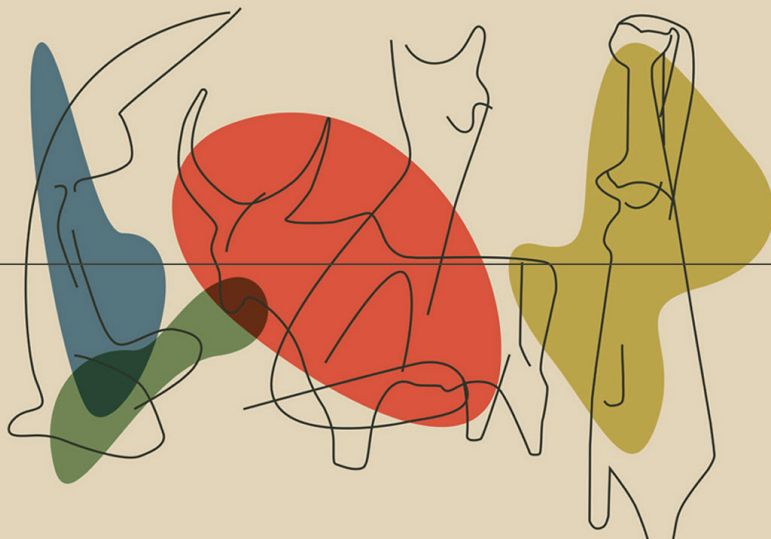


Lama, proj. Hanna Orthwein, 1958

WIELKA CZWÓRKA I INNI

Ceramiczna
rzeźba kameralna w PRL-u

15.10.2024 – 23.02.2025



Prezentowaną kolekcję Tomasza Dziewickiego uzupełnią obiekty ze zbiorów muzealnych. Dziewicki rozpoczynał swoją kolekcjonerską przygodę jako laik, niewiele wiedzący o polskiej porcelanie, a rzeźbą kameralną zainteresował się z sentymentu. Pierwsza dostrzeżona na niedzielnym targu staroci figurka spodobała mu się nie tylko jako porcelanowy bibelot o interesującym kształcie, ale także dlatego, że przypomniła mu podobny przedmiot zdobiący regał w rodzinnym domu. Dziś jego kolekcja licząca ponad 350 obiektów jest reprezentatywnym zbiorem dokumentującym większość powstałych wówczas rzeźb.

„W zbiorze Tomka znajdziemy sporo interesujących i rzadkich obiektów, które są jego kolekcjonerską dumą, jak choćby »Dziewczynę siedzącą w spodniach« Tomaszewskiego, »Gazelę« Jędrasiaka czy figurki zaprojektowane przez Pawła Karaska dla fabryki w Bożenicach” – mówi dr Barbara Banaś, kuratorka wystawy. „Niewątpliwym »szedwem« jest »Pielgrzym« Lubomira Tomaszewskiego powstały ok. 1963 r. Wykonany zapewne jako prototyp i dotąd jedynie ten jeden eksponat znalazł się w obiekcie antykwarycznym i trafił do kolekcji Tomasza”.

Kolekcja Tomasza Drzewieckiego wzbogacona została na wystawie przez kilka niezwykle cennych obiektów pochodzących ze zbiorów muzealnych. Z Muzeum Narodowego w Warszawie wypożyczone zostały eksponaty, które trafiły tam w 1979 r. bezpośrednio z wzorcowni IWP.

„Do tych najrzadszych należą dwie figurki Lubomira Tomaszewskiego »Jak« i »Sęp« z 1960 r.” – mówi dr Barbara Banaś. „Obie powstały jedynie jako prototypy – podobnie jak »Ryba płaszcza« Henryka Jędrasiaka. Z wzorów autorstwa Hanny Orthwein pokazujemy figurkę przedstawiającą morsa, a z wzorów firmowanych przez Mieczysława Naruszewicza »Czajkę«, która choć trafiła do produkcji fabrycznej, to jest jedną z bardzo rzadko spotykanych figurek.

Z naszej wrocławskiej muzealnej kolekcji pokaz wzbogacają »Pocątunek« Tomaszewskiego i równie rzadka figurka Henryka Jędrasiaka »Ichtiozaurus« – obie co ważne i ciekawe zakupione do muzealnych zbiorów w 1958 r. bezpośrednio z IWP”.

Piotr Oszczanowski, dyrektor Muzeum Narodowego we Wrocławiu:

W przypadku poczyniń muzealnych dr Barbary Banaś moglibyśmy użyć określenia – „prawo serii”. Bo po niedawno zaprezentowanej w Muzeum Narodowym we Wrocławiu wybornej wystawie „Szkłane życiorysy” kuratorka zaprasza nas na kolejne znakomite muzealne „uczciowanie” i wystawę „Wielka czwórka i inni. Ceramiczna rzeźba kameralna w PRL-u”. Ale gdy wczytamy się w słownikową definicję „prawa serii” (bo to prawidłowość w występowaniu po sobie dwóch lub więcej wydarzeń tego samego rodzaju, będąca wynikiem przypadku, niewytłumaczalna zależnością przyczynowo-skutkową), to zrozumiemy, iż w tym porcelanowym „wielkim widowisku” niczego takiego nie ma. To upór, konsekwencja, pasja, a przede wszystkim ogromna wiedza sprawia, że ta wystawa nie jest efektem przypadku. To logiczny ciąg dalszy wielkiej przygody dr Barbary Banaś z jej jakże kruchymi, a przy tym zjawiskowymi dziełami sztuki – współczesnym szkłem i ceramiką. Niech ta przygoda trwa jeszcze latami! A dzisiaj za tę zwierzęcą Arkę Noego, za te niezliczone urokliwe typy ludzkie, za tę całą kameralną rzeźbę ceramiczną – jesteśmy bardzo wdzięczni. Mamy bowiem okazję podziwiać znakomitą prywatną kolekcję Tomasza Dziewickiego oraz kompetencję dr Barbary Banaś.



Muzeum
Narodowe
we Wrocławiu

Wybrane wydarzenia towarzyszące wystawie Wielka czwórka i inni. Ceramiczna rzeźba kameralna w PRL-u [15.10.2024–23.02.2025]

Oprowadzania kuratorskie

- 19.10, 16.11, 7.12, 11.01, 25.01, ś. 13:00
[wstęp z biletem na wystawę czasową, obowiązują zapisy]
- 26.10, ś. 13:00 oprowadzanie integracyjne z tłumaczeniem PJM
[wstęp z biletem na wystawę czasową, Głusi – wstęp z biletem specjalnym, obowiązują zapisy]

Wykłady

- 9.11, ś. 12:00 — Wincenty Potacki (1904–2001) – nestor śmielowskich projektantów
prowadzenie: dr Bożena Kostuch
- 7.12, ś. 12:00 — Polskie figürki porcelanowe kontra reszta świata, czyli o „new lookowych”
klimatach we wzornictwie; prowadzenie: dr Barbara Banaś
- 1.02, ś. 12:00 — Karolina * Krzysztof * Wałbrzych. Porcelana z Dolnego Śląska
prowadzenie: Tomasz Nochowicz (Muzeum Porcelany w Wałbrzychu)
[na wszystkie wykłady wstęp wolny]

Zajęcia weekendowe dla dzieci i młodzieży

- 23.11, ś. 11:00 — Zastygłe w porcelanie – zajęcia plastyczne dla dzieci w wieku 6–12 lat
prowadzenie: Karolina Rzepka
- 14.12, ś. 11:00 — Świat w barwnym reliefie – zajęcia plastyczne dla dzieci w wieku 6–12 lat
prowadzenie: Grzegorz Wojturski
- 11.01, ś. 11:00 — Maluchy w składzie porcelany – zajęcia dla dzieci w wieku 3–5 lat
prowadzenie: Sławomir Ortyl
- 1.02, ś. 11:00 — Gliniane zwierzęta jak żywe – zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży
w wieku 8–15 lat, prowadzenie: Michał Pieczka
[wstęp z biletem w cenie 10 zł, obowiązują zapisy]

Lekcje i warsztaty dla grup zorganizowanych

- Mój miniaturowy ogród zoologiczny – lekcja dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym
- W kręgu designu wyrobów porcelanowych w czasach PRL-u – lekcja dla młodzieży szkolnej

Muzeum Narodowe we Wrocławiu jest instytucją
kultury prowadzoną przez Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Mecenas
Muzeum Narodowego
we Wrocławiu



Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego



Bank Polski